

Bemonsteren met de RVV

Ab Kuypers

Amerikaans vuilbroed (AVB). Een vloek waar we maar niet af lijken te komen. Dit jaar heeft (op het moment van schrijven) alweer zes vervoersverboden opgeleverd, over het hele land verspreid. Wie dus denkt, de dans wel te kunnen ontspringen moet toch maar op zijn qui-vive zijn. Het Amerikaans vuilbroed houdt niet alleen de gemoederen onder de imkers bezig, verschillende overheidsinstellingen hebben er werk aan. Over het honingonderzoek, dit voorjaar uitgevoerd door ID-DLO te Lelystad heeft u in een van de vorige nummers kunnen lezen. Deze keer aandacht voor de werkzaamheden van de inspecteurs van de RVV (Rijksdienst voor de keuring van Vee en Vlees). Ik mocht een ochtend mee om bijenvolken te bemonsteren in een gebied, waar enkele dagen daarvoor een reisverbod was ingesteld.

Even voorstellen

08.00 uur. We zullen elkaar treffen in het kantoor van de RVV bij één van de grote slachterijen in Emmen. Ondanks langdurig zoeken en veelvuldig verkeerd rijden, mede vanwege wegomleggingen, toch op tijd aanwezig. Even later arriveren ook mijn gastheren voor vandaag. Renee Meek en Lambert Meijers. Beiden met standplaats Tolbert. Van hieruit keuren zij zowel vlees als vee en pluimvee in hun regio. Voor de bijen wordt een groter district aangehouden. Er zijn niet zo veel keurmeesters, die zich ook aan de bijen mogen wagen. Een speciale cursus hiervoor heeft hen niet alleen inzicht in het bijenbestaan en dat van de imker opgeleverd. Een zekere overeenkomende liefde voor de honingbij is hen onderhand niet meer vreemd. Misschien wel omdat zij tijdens deze cursus zelf een bijenvolk te verzorgen hadden. Het wachten is op de coördinator van het bemonsteren, Martin Kroeze. Wanneer ook hij aanwezig is, kan het plan voor deze dag worden opgemaakt. Niet eerder echter, nadat de vorige dag is doorgenomen en afgehandeld. De te volgen route wordt vastgesteld, afspraken gemaakt met de betreffende imkers, die al op de hoogte zijn van de komst van Renee en Lambert en niets staat ons nog in de weg om te vertrekken.

Zoeken

09.00 uur. Niets gaat vanzelf. Ook het vinden van het juiste adres van onze eerste 'slachtoffer' niet. Een

stukje herkenning, gelukkig ben ik niet de enige dwaler. Eenmaal op de plek aangekomen, begint de verkleedpartij. Kunststof wegwerppakken en handschoenen en plastic overschoenen laten zien, dat het hier om iets serieus gaat. De kans van het overbrengen van een AVB-besmetting wordt tot nul gereduceerd. Bij elk volgend onderzoek worden nieuwe kledingstukken gebruikt. De bijenkappen worden na eenmaal te zijn gedragen ingepakt en later opgestuurd om te worden gereinigd, het wegwerpspul wordt vernietigd.

11.00 uur. De monsters zijn ingepakt en de nodige formulieren zijn ingevuld. De betreffende imker, die zelf geen koffie drinkt, zegt hij, heeft voor ons drieën wel 'een bakkie' klaar staan. Ondanks wat gemopper over de hele gang van zaken, 'wat een gedoe en een onzin', vindt hij, blijkt met dit gebaar dat er toch een goede verstandhouding is ontstaan tussen hem en de RVV'ers. Onderhand wordt de volgende 'klant' opgebeld met de mededeling, dat wij hier klaar zijn. Geen probleem, hij komt ons wel even ophalen. Dat bespaart straks een hoop zoekwerk in deze voor ons alle drie onbekende omgeving.

In de tussen tijd

Tussen 09.00 en 11.00 uur. Een vraag waarmee ik vanmorgen vroeg van huis was vertrokken komt vanzelf aan bod. De man, bij wie wij deze morgen zijn volken komen bemonsteren baalt een beetje. Immers, enkele weken geleden heeft hij meegedaan aan het vrijwillige honingonderzoek van het ID-DLO in Lelystad. Toen was hij 'gezonder' verklaard, in ieder geval AVB-sporen-vrij. Waarom dan nu toch nog mee moeten doen aan deze screening? 'Dat is toch weggegooid geld?' Het antwoord is eenvoudig. 'Het is de overheid, die uitbetaalt wanneer na een geconstateerde besmetting een bijenstand moet worden geruimd. Dus die overheid, wil ook zelf hebben bepaald of standen al dan niet zijn besmet', aldus Renee Meek.

Wanneer mijn mannen in witte pakken de stal betreden blijkt er bij de imker enige onzekerheid. 'Gaan jullie nu alle kasten binnenste buiten keren?', vraagt hij zich benauwd af. 'Nee hoor. Jij mag zelf de kasten open maken, de ramen uitnemen. Wij nemen alleen een monstertje honing en broed en kijken of de volken er verdacht uitzien. Verder doe je alles zelf.' Dat is enige opluchting nu blijkt, dat die twee RVV-

mannen in feite assisteren en niet zelf beslag leggen op jouw volken. Dat doet de lucht een beetje klaren. In alle rust wordt nu kast voor kast bekeken. Er is zelfs tijd voor praktische opmerking. 'Dit volk heeft een jonge moeder, die nog maar pas aan de leg is.' Wanneer blijkt, dat er toch al enkele flinke plakken gesloten broed aanwezig is, geeft dat toch wel enige glans aan die hele inspectie. 'Dat ziet er heel goed uit, joh', merkt Lambert op. 'Beste volken. En ook al weer aardig wat honing. Is er hier in deze omgeving wel genoeg te halen?' Imkers onder elkaar. Dat doet het ijs breken. 'Nu ja, liever had ik straks nog naar de heide gegaan. Maar of dat er nu nog inzit?' 'Dat hangt natuurlijk af, wanneer het vervoersverbod wordt opgeheven.'

Onderhand zijn de eerste kasten geïnspecteerd en bemonsterd. Met een lucifer de bekende proef uitgevoerd. Tegelijkertijd wordt hiermee de beschadigde larf in het verzamelpotje gedaan. Dan nog wat lepeltjes broed en honing erbij. De volgende kast is aan de beurt. Behalve de bemonstering wordt er door de inspecteurs een visuele beoordeling gemaakt. Dat ontlokt in het geval van vanmorgen de opmerking, dat alles goed lijkt.

In goede sfeer

11.00 uur. We hebben amper onze laatste slok koffie gedronken, onze nieuwe 'patiënt' arriveert. Kennismaken, pakken uit- en inpakken, nog even met elkaar wat kletsen. Vluchtig laat ik onderweg naar de volgende bemonstering het afgelopen uur op mij inwerken. Ik beseft, dat het eigenlijk een behoorlijk onwezenlijke situatie was. Tijdens de bemonstering ben ik me dat niet zo bewust geweest. Nu realiseer ik me, dat dit allemaal gevoelsmatig zo on-imkerij is. Beelden van TV-journaals tijdens de varkenspest komen boven. Maar ook voor de bijenhouderij is dit alweer zo lang realiteit. Misschien is het die soepele samenwerking tussen imker en inspecteur die het maakt dat het juist zo onwezenlijk lijkt. Je zou mogelijk meer geruzie of iets dergelijks verwachten. Later vertelt Renee mij: 'Ach, over het algemeen worden wij goed ontvangen door de imkers. Natuurlijk is het allemaal niet leuk. Ik begrijp ook wel dat men baalt van een reisverbod. Zeker wanneer men zelf geen AVB heeft. Wij werken altijd prettig samen met de imkers.' Dat laatste kan mijn inziens ook op het conto van mijn beide gastheren geschreven worden. De ontspannen manier van omgaan met de bijenhouders, de duidelijkheid, kennis van zaken, het moet wel een goede indruk geven. In ieder geval wat eventuele spanning afnemen. 'En weet je, wij vinden

dit ook wel aardig werk hoor. Het haalt ons even uit de dagelijkse routine. Je komt op de leukste plekken, je ontmoet allerlei imkers en je maakt van alles mee'. Terwijl Lambert zich als eerste omkleedt voor een nieuwe monsternamen maakt Renee alvast de formulieren in orde. Onderhand wordt hij door mij een beetje van zijn werk afgehouden. Ik heb nog wel wat vragen.

Zwakke plekken

'Ja natuurlijk zitten er in het hele systeem zwakke plekken. Dat zijn wij ons echt wel bewust. Je bent altijd afhankelijk van de medewerking van de imkers zelf. Dat begint natuurlijk al bij het aanmelden van een vermoeden van vuilbroed. Maar ook bij de screening van een bepaald gebied, is de eerlijkheid van betreffende imkers van groot belang. Van ons vraagt dat heel alert te zijn. Met een beetje rond kijken op een complex waar wij bezig zijn, kan je bijvoorbeeld wel eens zogenaamd vergeten volken tegen komen. Soms blijkt later, wanneer de resultaten van het onderzoek in Lelystad al bekend zijn, dat een imker met besmette volken ergens anders ook nog bijen heeft staan. Ook zogenaamd vergeten. Aan zo'n houding hebben we nu dit reisverbod te danken. Was dat toen, bij de eerste screening goed en eerlijk gegaan, dan was dit reisverbod eerder ingesteld en waren de imkers hier nu misschien alweer vrij om te gaan en staan waarheen zij maar wilden. Nu zitten ze alsnog met dit verbod. En ja, als imkers niet geregistreerd staan, omdat zij geen lid zijn van een bond, of wanneer men illegaal ergens zijn bijen heeft staan, dan wordt het natuurlijk ook een stuk moeilijker om alles te kunnen controleren. Men moet echter wel beseffen dat men zodoende niet alleen zichzelf, maar ook hun mede-imkers tekort doet. Maar nogmaals, zonder de medewerking van de imkers zelf schieten we uiteindelijk natuurlijk helemaal niets op. Bovendien moet men zich goed realiseren, dat er wellicht een tijd komt, dat de overheid zich terugtrekt. Vergeet niet, dat de imkers geen enkele financiële bijdrage leveren aan het onderzoek en de vernietiging van te ruimen bijenstanden. Dit in tegenstelling tot andere sectoren. Daar komt eens een einde aan'.

12.00 uur. De tweede bemonstering is uitgevoerd. De laatste voor vandaag, dat zal wel na de lunch worden. Voor mijn verhaal heeft het verder weinig zin Renee en Lambert nog langer voor de voeten te lopen. Wanneer alles volgens schema verloopt, dan zullen de imkers uit dit reisverbod over tien dagen uitslag hebben van het onderzoek in Lelystad. Hopen maar op een goede uitslag.